

Grijze (Hollandse) garnalen in mix met Chinese evenknie

'Mes in rug van Noordzeegarnaal'

dus Lacor. Voor concurrentie van de mix-garnalen met zijn louter Noordzeegarnalen, is Lacor niet benauwd. „Wij zitten op een heel andere markt.”

De gemixte garnalen zijn dus alleen ingepakt bij Roem van Yerseke. Opdrachtgever blijkt handelaar Adri & Zoon uit Yerseke te zijn, een grote klant van Roem van Yerseke. Begonnen in de mossel, maar inmiddels met een compleet pakket voor de (hoofdzakelijk Nederlandse) visdetaillist en 25 personeelsleden op het handelskantoor, verkoopt Adri & Zoon sinds vorig jaar zomer garnalen aan de detailhandel. De Hollandse garnalen worden betrokken van vaste leverancier Roem van Yerseke.

Erwin van Iwaarden (verantwoordelijk voor in- en verkoop bij Adri & Zoon) draait er niet omheen. Ja, er worden door hen 'puur concurrentietechnisch' garnalen in een mix-verpakking van 500 of 1.000 gram verkocht. Dat staat trouwens ook op het etiket: 'geproduceerd voor Adri en Zn bv'. Van Iwaarden zegt zeer nauw betrokken te zijn bij de import van de Chinese crangon-garnalen en te weten dat er dit jaar 100 tot hooguit 150 ton van in Nederland is ingevoerd. Daarvan heeft Adri & Zoon enkele containers gekocht van importeur Froconsur uit Leeuwarden.

„Wij hebben absoluut goed uitgezocht wat er op het etiket wel moet staan en wat er niet op mag staan. De FAO-gebieden staan keurig vermeld, en je zult niet lezen dat het Noordzeegarnalen zijn. Het zijn trouwens allemaal echte crangon-garnalen; die Chinese en die Hollandse. Van rommelen is geen sprake. Het zijn identieke garnalen, alleen wat grover dan de Hollandse, en dat slaat wel aan bij de consument. Het gros van de 27 ton die wij hebben gekocht wordt overigens weer diepvries doorverkocht. Niet meer dan 5 tot 10 procent hebben we gemixt. Zeg maar hooguit 2.500 kilo, en daarvan zit maximaal 15 procent in onze verpakkingen voor de gepelde grijze garnaal. Maar waar is die andere 100 ton gebleven? Anderen gebruiken foefjes, anders zouden garnalen die voor bijna 6 euro worden aangevoerd niet gepeld en verpakt voor 22-23 euro per kilo aangeboden kunnen worden. Wij vragen 20-22 euro, afhankelijk van de volumes. Maar wij zetten netjes de informatie op het etiket. Dat is blijkaar tegen het zere been van concurrenten in de markt”, aldus Van Iwaarden.

Froconsur

De Friese handelsovername Froconsur is importeur van de garnalen uit China. Directeur André Papa importeert deze als crangon spp., een garnaal behorend tot de crangon-familie dus. De soortnaam wordt niet gemeld, om de eenvoudige reden dat de leverancier hier niet zeker van is en deze daarom niet vermeldt. „De productie en verkoop van dit product zijn eerst in het voorjaar van 2007 opgestart en slechts in kleine hoeveelheden. Overigens is het door logistieke en produc-

★ Gepelde grijze garnalen uit de vangstgebieden FAO 27 (Noordzee) en FAO 61 (Chinese Zee).

tietechnische aspecten niet in grote volumes beschikbaar en verwacht ik ook in de toekomst geen grote hoeveelheden. In verhouding tot de volumes die worden aangevoerd van de 'crangon crangon' uit de West-Europese vangstgebieden, valt de hoeveelheid van dit product in het niet”, aldus Papa.

„Deze Chinese garnaal lijkt inderdaad sterk op onze Hollandse garnaal, is wel ietsje groter en iets zachter van smaak. Wij zetten deze op de markt met het EG-nummer van onze Chinese leverancier East Coast Seafood (ECS) uit Ningbo, ook duidelijk als 'product of China', en dit product is zover mij bekend vooral voor salades en garnalenkroketten in de horeca bestemd. De kans lijkt mij heel klein dat onze import door afnemers gemixt wordt aangeboden aan de consument als gepelde grijze garnalen. Ik vind het ook geen slimme zet om deze garnaal gemixt op de markt te zetten”, zegt Papa.

Als Papa navraag doet bij Adri & Zoon krijgt hij tot z'n verbazing te horen dat een deel van de Chinese crangon-garnalen inderdaad wordt gemixt. Papa is vervolgens concreter over aantallen. Hij zegt dat na de ESE-beurs in Brussel er geleidelijk enkele containers in Nederland zijn geïmporteerd, en Froconsur daarna afgelopen zomer eerst twee containers heeft besteld (20 ton, dat 'grotendeels' aan Adri & Zoon is verkocht) en er nu een grote 20-tons container onderweg is. „Het is een mooie schone garnaal zonder conservering, die absoluut potentie heeft als alternatief voor Hollandse garnalen met een

andere prijs. Uit de horeca krijg ik goede reacties. Men wil graag meer. Maar wij willen wel kritisch zijn; er moet niet mee gesjacherd worden. Ik heb daarom niet meer dan vijf klanten benaderd.”

Nienhuis

Voormalig Heiploegdirecteur Hendrik Nienhuis in Zoutkamp kreeg in de jaren zestig al monsters onder ogen van een soort grijze garnalen die tussen Japan en China wordt gevangen en traditioneel wordt gedroogd en in de regio afgezet. Die werden volgens Nienhuis aangeboden als crangon crangon (wat staat voor zandgarnalen, en wetenschappelijk gezien niets met de Noordzee te maken heeft) of ook wel crangon japonicus.

„Maar het is toch altijd een wat mindere kwaliteit, een B-kwaliteit dus. En wat ook telt: af-

gezet tegenover aanvoerprizen van 2,50-3,00 euro voor Noordzeegarnalen onder aan de streep niet echt goedkoop. We zagen ook een gevaar voor de Hollandse garnaal, maar hebben het wel altijd in ons achterhoofd gehouden voor het geval er geen Noordzeegarnalen zouden zijn. Maar er zijn altijd wel mensen geweest die er mee aan het 'priegelen' waren. Nu zijn er dus containers met gepelde Chinese geïmporteerd. Dat mixen vindt natuurlijk niemand prettig, maar voor mij is het verschil diepvries best groot met onze Hollandse garnalen”, aldus Nienhuis.

Nienhuis is op z'n 71ste nog immer actief. Op de beurs in Brussel afgelopen voorjaar signaleerde hij de grijze Chinese garnaal, en waarschuwde Heiploeg voor een 'atoombom'. „Nu met inkoopprizen tegen de 6 euro voor Noordzeegarnalen is het prijsverschil natuurlijk wel groot.”

Eric Maas kent de Chinese garnalen ook, maar heeft er nooit in gehandeld. Hij heeft dit jaar na de ESE-beurs wel DNA-onderzoek op een monster laten uitvoeren door SGS, en oordeelde dat wat dat betreft het verschil met de Hollandse garnaal groot is. Sterker nog: volgens Maas was er totaal geen overeenkomst met onze Hollandse Crangon crangon garnaal. Utterlijk en ondoord is dat anders. „Je moet van goede huize komen wil je het verschil kunnen zien, maar er is wel een duidelijk smaakverschil. Met deze 'vermeukerij' bedrieg je de consument en maak je de markt voor de Hollandse garnaal kapot.”

De Volendammer handelaar Stroek trok vorige week aan de bel bij de Vebega, waarbij het gros van de (aloude) garnalenhandel is aangesloten. De Vebega belegde woensdagmiddag een spoedvergadering in Wieringerwerf vanwege de etiketten met crangon-garnalen uit FAO-gebied 61. Vebega-voorzitter Cees Machielsen (van Klaas Puul) vertelt dat naar zijn beste weten de bewuste Chinese garnalen dit jaar voor eerst in Nederland zijn geïmporteerd. „Klaas Puul heeft samen met collega Heiploeg ieder 30 ton opgekocht. Puur om er zeker van te zijn dat er geen gekke dingen mee gebeuren”, aldus Machielsen.

Willem Smit van Heiploeg bevestigt de aankoop. „Wij hebben ze weggezet. We hebben ze eerst wel ter verkoop aangeboden, maar de reacties van onze afnemers op het product waren allemaal negatief. Ook de saladeindustrie wilde ze niet hebben”, aldus Smit. De bewuste 60 ton is geleverd door Rob Pikkert uit Groningen.

Telson

Pikkert is vorig jaar na een dienstverband van meer dan 25 jaar vertrokken bij Heiploeg (waar hij ondermeer betrokken was bij de garnaleninkoop uit Azië), en doet sindsdien (advies) werkzaamheden voor Roem van Yerseke en voor Royal Greenland. Hij heeft afgelopen voorjaar ook zijn eigen bedrijfje Telson opgericht, dat voor buitenlandse partners op de vrije markt Noordzeegarnalen koopt (voornamelijk op de afslag van Lauwersoog), en ook pelactiviteiten coördineert. Zo laat Telson in een Chinese fabriek in de 'wijde regio Shanghai' (diepvries) Noordzeegarnalen pellen. Daar liep Pikkert tegen de Chinese crangon-garnaal aan. Froconsur haalt hier ook garnalen vandaan, en de Chinese directie heeft Pikkert verteld dat meerdere Nederlandse ondernemers zich hebben gemeld.

Afgelopen zomer werden door de Chinezen aan Pikkert drie 20-tons containers gepelde grijze garnalen aangeboden. Die stonden volgens hem klaar om hoe dan ook naar Europa verscheept te worden. Pikkert kocht ze, en bood ze eerst ter verkoop aan Roem van Yerseke aan. „Maar Roem wilde er als nieuwkomer op de garnalenmarkt niets mee te maken hebben”, aldus Pikkert. Vervolgens zijn ze verkocht aan Heiploeg en Puul.

Meer garnalen heeft Pikkert naar eigen zeggen niet geïmporteerd. „Ik snap overigens niet wat het probleem zou zijn. Het zijn crangon-garnalen, en ze zijn nu alleen interessant omdat we in Nederland een raar jaar hebben met weinig en dus dure garnalen. Als het moeilijk is om aan voldoende volume te komen, dan ga je op zoek. Logisch toch! Als er genoeg Noordzeegarnalen zouden zijn, ging niemand grijze garnalen uit China halen. Teraanvulling: De contractvisserij zoals die op dit moment in Nederland bestaat maakt dat de handel in Noordzeegarnalen bijna uitsluitend door een groep uitverkorenen kan worden uitgevoerd. Dit heeft tot gevolg dat men actief op zoek gaat naar andere bronnen van deze grondstof.”

Gevaar

Visfederatievoorzitter Guus Pastoor is bekend met de grijze Chinese/Japanse garnaal. „Kleur en vlees zijn iets anders, en zover mij bekend is hier nooit veel aandacht aan geschonken. Blijkbaar komt hij nu vanwege de beschikbaarheid en de dure Hollandse garnalen boven water. Het gevaar voor de positie van de Hollandse garnaal is helder. Mixen is incorrect, tenzij het keurig wordt vermeld op de verpakking.”

Verklaring Vebega

VOLENDAM – De garnalenvisserij bewijst zichzelf nu meer dan ooit een grote dienst om het behalen van een MSC-certificering voor Hollandse garnalen crangon-crangon op zo kort mogelijke termijn tot een feit te maken. Dit is de mening van Vebega (vereniging ter bevordering van de garnalenhandel) in een reactie op onrust die is ontstaan omtrent het aanbieden van een goedkope garnalen-mix. De crangon-crangon uit de Noordzee kan zich uitsluitend onderscheiden door 'duurzaam' gevestigd te worden, waarbij zorg wordt getoond voor discards en bodemberoering. Vebega spoort de vissers en de PO's die hierin reeds initiatieven nemen aan om met nog grotere inspanning meer vaart aan dit project te geven. Een MSC-certificaat is een transparant internationaal keurmerk voor een duurzaam gevestigd product, waarbij de consument de absolute zekerheid heeft van een hoogwaardig kwaliteitsproduct te kopen en de visserij meer zekerheid heeft over een goede toekomst. Vebega heeft inmiddels VWA en het Productschap Vis geconsulteerd over een verplichte duidelijke en juiste handelsbenaming voor de verschillende soorten garnalen.

RUISWIJK - Het Productschap Vis en de Voedsel en Warenautoriteit (VWA) zijn druk in de slag rond de 'grijze' Chinese garnaal. Het is namelijk een nieuw product op de Nederlandse markt, waarvoor nog geen officiële handelsnaam is vastgesteld.

De crangon-garnalen mogen in ieder geval niet als grijze garnalen verkocht worden, zegt Luuc Zipp van het Productschap Vis. „Grijze garnaal is geen officieel vastgestelde handelsnaam. Conform de Europese marktverordening moet ieder aan de consument aangeboden vissoort worden voorzien van een door de lidstaat vastgestelde handelsnaam.”

Een importeur/handelaar kan wel een voorlopige handelsnaam aan de VWA voorstellen, maar dat is niet gebeurd. Een 'naamcommissie' buigt zich nu over een officiële handelsnaam. In die commissie zitten vertegenwoordigers van de overheid, het PVis en het bedrijfsleven.

Bij het Productschap Vis is het idee gelanceerd voor Japanse garnaal. Maar nu is gebleken dat er in de Chinese Zee twee crangon-garnalen voorkomen: de crangon japonicus en de crangon affinis. Die beide zandgarnalen lijken sterk op elkaar, net als de crangon crangon. Zipp ziet het probleem: wie kan dat controleren?

De juiste handelsnaam moet er bij de detaillist op staan. Daarvoor is nodig dat in het handelsverkeer ook de wetenschappelijke soortnaam wordt vermeld. Crangon spp. is niet de soortnaam, dat is de familienaam.

RUISWIJK/DEN HAAG – Sommige zaken kunnen snel. De VWA heeft als bevoegde autoriteit deze week de volgende handelsbenamingen voorlopig vastgesteld:

- Crangon affinis: Japanse garnaal
- Crangon japonicus: Japanse garnaal
- Pleuronectus quadrituberculatus: Alaska schol

Hoewel dit een voorlopige vaststelling is in de zin van artikel 2, lid 1 van verordening 2065/2001 van de Europese Commissie, mag worden verwacht dat deze voorlopige vaststelling ongewijzigd zal worden omgezet in een definitieve opneming in de lijst van officiële handelsnamen, aldus Luuc Zipp van het PVis. De definitieve benamingen worden vastgesteld door de minister van VWS.

In het geval van de Japanse garnaal voor twee soorten is het initiatief gekomen van de kant van de vertegenwoordiger van het bedrijfsleven in de 'naamcommissie'.

De naam voor de Alaska schol is een initiatief van het Productschap Vis. De Alaska schol gaf namelijk ook aanleiding tot verwisseling en onjuist gebruik van namen, en werd in de markt gesignaleerd als (Noordzee) schol.